

Økonomiministeriet

Folketingets Lovsekretariat
Christiansborg

1. februar 2024

Svar på Beskæftigelsesudvalgets spørgsmål nr. 114 (alm. del) af 5. januar 2024

Spørgsmål

I forlængelse af aftalerne på kontanthjælpsområdet den 13. oktober 2023 bedes ministeren skønne over antal børn, der rykker op contra ned under fattigdomsgrænsen som konsekvens af aftalerne.

Svar

Der svares samlet på BEU alm. del spørgsmål 114-116.

Det bemærkes indledningsvist, at Danmark ikke har en officiel fattigdomsgrænse. I besvarelsen tages der derfor udgangspunkt i opgørelsen af personer i lavindkomstgruppen. Lavindkomstgruppen udgør personer med en disponibel indkomst, der er mindre en 50 pct. af medianindkomsten i befolkningen.

Der spørges til virkningen af følgende aftaler på kontanthjælpsområdet:

- Aftale om nyt kontanthjælpssystem – flere i arbejde, enklere regler og færre børn i lavindkomst
- Aftale om skærpede optjeningsregler for kontanthjælp
- Aftale om ny arbejdspligt med klare krav til borgere i kontanthjælpssystemet som ikke opfylder optjeningsreglerne

I besvarelsen indgår virkningen af *Aftale om nyt kontanthjælpssystem – flere i arbejde, enklere regler og færre børn i lavindkomst* og *Aftale om skærpede optjeningsregler for kontanthjælp*, som vurderes at have direkte virkning på de disponible indkomster.

Det skal bemærkes, at der i opgørelsen ikke er indregnet virkningen af tilpasningstillægget gældende i 2025-2027, som isoleret set øger den disponible indkomst for de berørte. Der er desuden ikke indregnet en virkning af, at personer mellem 25-29 år med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, der gør dem ude af stand til at efterleve beskæftigelseskravet, kan få adgang til forhøjet sats efter en konkret og individuel vurdering for at sikre overensstemmelse med FN's handicapkonvention. Disse personer tildeles i opgørelsen en lavere

ydelse, end de kan være berettiget til med regelændringerne i aftalerne. Hertil kommer, at der ikke er indregnet en virkning af øvrige elementer, som øget medicintilskud, afklaringsret, ferieret mv.

I opgørelsen er kun indregnet direkte virkning af aftalerne, dvs. før adfærdsvirkninger. Med *Aftale om nyt kontanthjælpssystem – flere i arbejde, enklere regler og færre børn i lavindkomst* øges incitamentet til at tage småjobs, således at flere kontanthjælpsmodtagere vil øge deres indkomst gennem beskæftigelse. Den forventede adfærdsændring og tilhørende indkomststigning indgår ikke i opgørelsen.

Opgørelsen er baseret på oplysninger om personer, der modtager kontanthjælp i løbet af året samt befolkningssammensætningen i 2019. Det skyldes, at 2019 er seneste år med fuldstændige og tilgængelige oplysninger om udbetaling af kontanthjælp på individniveau. Opgørelsen kan således ikke fortolkes som en prognose, idet der ikke er indregnet virkninger af ændringer i befolkningssammensætning og migrationsmønstre mv. i fremtidige år. Der er i 2026 korrigeret for andelen af kontanthjælpsmodtagere, som ved gældende regler ikke skønnes at være omfattet af beskæftigelseskravet, mens det i opgørelsen på lang sigt (2045) beregningsteknisk er lagt til grund, at alle i kontanthjælpssystemet er omfattet af beskæftigelseskravet ved gældende regler.

Der tages i besvarelsen udgangspunkt i ændringer i familiernes samlede årlige disponible indkomst som følge af ændringerne i kontanthjælpssystemet. Da personer kan modtage kontanthjælpsydelse i en kortere periode eller skifte mellem ydelsestyper, vil opgørelsen omfatte indkomstændringer for personer, der ikke modtager kontanthjælp hele året. Eksempelvis indgår kontanthjælpsmodtagere, der befinder sig i kontanthjælpssystemet i en måned. Antallet af berørte personer, der indgår i opgørelsen, overstiger derfor antallet af berørte *helårs* kontanthjælpsmodtagere.

Regelændringerne i aftalerne har til hensigt at balancere forskellige hensyn. Dels at forenkle satsstrukturen i kontanthjælpssystemet, dels at øge incitamentet til at arbejde og tage småjobs, dels at sikre, at børnene i kontanthjælpfamilier har mulighed for et aktivt fritidsliv i sunde fællesskaber, og dels at sikre at ydelsessystemet ikke er en selvstændig tiltrækningsfaktor. De samlede balancer betyder, at ydelsen hæves for en række personer i kontanthjælpssystemet, fx igennem tillæg rettet mod børnefamilier, mens den vil sænkes for andre, blandt andet på grund af skærpede optjeningsregler for kontanthjælp mv.

I 2026, som er det første år med helårsvirkning af de nye regler, er den umiddelbare virkning af regelændringerne i aftalerne, at der vil være ca. 2.000 færre børn i lavindkomstgruppen, *jf. tabel 1*. Det skyldes underliggende bevægelser ind og ud af lavindkomstgruppen, hvor ca. 4.000 børn rykkes ud af lavindkomstgruppen, mens 2.000 børn rykkes ind i lavindkomstgruppen. Ligeledes vil 1.000 flere unge mellem 18 og 29 år vil være i lavindkomstgruppen samlet set som følge af regelændringerne, mens 3.000 flere voksne over 30 år

vil være i lavindkomstgruppen. Det bemærkes, at en stor del af den øgede tilgang til lavindkomstgruppen på kort sigt er midlertidig og skyldes *Aftale om skærpede optjeningsregler for kontanthjælp*.

Tabel 1 Ændring i lavindkomstgruppen som følge af aftalerne på kontanthjælpsområdet, 2026

	Rykker ud af gruppen	Rykker ind i gruppen	Ændring
Børn	4.000	2.000	-2.000
18-29 årige	1.000	2.000	1.000
Over 30 år	3.500	6.500	3.000
Alle	8.500	10.500	2.000

Anm.: Familieækvivalerede indkomster. Afrundet til nærmeste 500 personer.
Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

De unge 18-29-årige, som tilgår lavindkomstgruppen i 2026, skal ses i lyset af de initiativer, der er indeholdt i *Aftale om nyt kontanthjælpssystem – flere i arbejde, enklere regler og færre børn i lavindkomst*, som skal hjælpe flere unge til at komme i beskæftigelse. Der er afsat en pulje på 150 mio. kr. til en 3-årig, helhedsorienteret *Flere unge skal med*-indsats for aktivitetsparate borgere. Formålet med indsatsen er, at flere udsatte unge skal have fodfæste på arbejdsmarkedet eller påbegynde en uddannelse. Derudover er der med aftalen afsat en reserve på omkring 1 mia. kr. over en 10-årig periode til indsatser målrettet udsatte unge og unge med psykiske udfordringer.

På langt sigt (2045), når alle kontanthjælpsmodtagere ved gældende regler er omfattet af beskæftigelseskravet, er den umiddelbare virkning af regelændringerne, at der samlet set vil være ca. 4.000 færre børn i lavindkomstgruppen. Antallet af unge 18-29-årige i lavindkomstgruppen stiger med ca. 500 personer, mens antallet af over 30-årige i lavindkomstgruppen er omtrent uændret, jf. tabel 2.

Tabel 2 Ændring i lavindkomstgruppen som følge af aftalerne på kontanthjælpsområdet, langt sigt (2045)

	Rykker ud af gruppen	Rykker ind i gruppen	Ændring
Børn	4.500	1.000	-4.000
18-29 årige	1.000	1.500	500
Over 30 år	4.000	4.500	0
Alle	9.500	6.500	-3.000

Anm.: Familieækvivalerede indkomster. Afrundet til nærmeste 500 personer.
Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Med venlig hilsen

Stephanie Lose
Økonomiminister